

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**

Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 23 april 2014

Betreft reactie op analyse nut en noodzaak windenergie van de heer L

Geachte Voorzitter,

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft mij bij brief van 27 maart 2014 met kenmerk 2014Z05054/2014D11037 gevraagd te reageren op de analyse van de heer L inzake nut en noodzaak van windenergie. In deze brief geef ik u, mede namens de Minister van Infrastructuur en Milieu, een reactie.

Daarnaast vindt u als bijlage bij deze brief een afschrift van mijn reactie op de brief van de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windenergie (NLVOW) van 27 maart 2014, waar de vaste commissie voor Economische Zaken van uw Kamer mij bij brief van 14 april 2014 met kenmerk 2014Z05808/2014D12813 om heeft verzocht.

De heer ; stelt in zijn analyse ondermeer dat windenergie niet zorgt voor minder CO₂-uitstoot vanwege het Europese systeem van emissiehandel, dat de opwarming van de aarde niet bedreigend is, dat de kosten van windenergie dermate hoog zijn dat het hier gaat om verspilling van gemeenschapsgeld en dat door de vele neveneffecten, zoals horizonvervuiling, milieuschade, geluidshinder etc. de duurzame samenleving wordt ontwricht.

Hernieuwbare energiedoelstelling en de rol van windenergie

In het realiseren van de doelstelling voor hernieuwbare energie is windenergie essentieel. Windenergie op land is één van de goedkoopste hernieuwbare energieopties en is nodig om de doelstelling tegen zo laag mogelijke kosten te bereiken. Windenergie op zee heeft veel potentie voor de toekomst, het Nederlandse bedrijfsleven heeft een sterke positie op deze wereldwijde groeimarkt. Windenergie op zee is nu echter nog te duur. Daarom zijn in het Energieakkoord afspraken gemaakt om 40% kostenreductie te realiseren.

Ons kenmerk

DGETM-ED / 14065866

Uw kenmerk

2014Z05054/2014D11037
2014Z05808/2014D12813

Bijlage(n)

2

Hieronder ga ik in op de hoofdpunten van de heer L. . Daarbij merk ik op dat de heer L. in zijn analyse gebruik maakt van een flink aantal argumenten en veronderstellingen die ook reeds in eerdere publicaties naar voren zijn gebracht en waarover ik uw Kamer eerder heb geïnformeerd.¹

Klimaatverandering en ETS

De heer L. stelt dat CO₂-uitstoot niet bedreigend is voor de aarde. Hij trekt in twijfel dat het klimaat door menselijk handelen dusdanig verandert dat er sprake is van een probleem. Ik deel die mening niet. Ik baseer mij daarbij op de recente rapporten van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change).

De heer L. stelt dat windmolens in Nederland niet bijdragen aan een verlaging van de CO₂-uitstoot omdat het Europees Emissiehandelsstelsel (ETS) daarvoor bepalend is. Broeikasgas emissies van elektriciteitscentrales vallen onder het ETS. De emissies die onder dit handelssysteem vallen, zijn begrensd tot een maximum, het emissieplafond. Het emissieplafond wordt jaarlijks naar beneden bijgesteld. Uiteindelijk wil de Europese Unie een CO₂-reductie van 80 – 95% in 2050 realiseren. Om deze reductie te realiseren is een fors aandeel hernieuwbare energie onvermijdelijk. Windenergie maakt daar een belangrijk onderdeel van uit.

Bijdrage aan een koolstofarme energievoorziening

Op diverse plaatsen in zijn rapport stelt de heer L. dat er geen sprake is van enige besparing op fossiele brandstoffen door windenergie dan wel dat windenergie voor slechts 1,9% bijdraagt aan het koolstofarm maken van de Nederlandse energievoorziening. Uit berekeningen van mijn departement is de bijdrage van windenergie aan de energievoorziening in 2023 aanmerkelijk meer (5,1%). Voor nadere toelichting verwijs ik u naar de bijlage.

Verder stelt de heer L. dat het verschil tussen de bruto- en nettoproductie door windmolens 25% bedraagt. Hij noemt hiervoor een viertal argumenten, namelijk fabricage, netaansluiting, curtailment en rendementseffect door opvang van het flexibele aanbod.² Los van de naar mijn oordeel te hoge inschatting van deze effecten, past de heer L. ; de eerste drie daarvan ten onrechte selectief toe op uitsluitend windenergie terwijl deze effecten ook gelden voor andere vormen van elektriciteitsopwekking. Het rendementseffect is aanmerkelijk lager dan hij inschat. Hierover heb ik de Kamer veelvuldig geïnformeerd (vergaderjaar 2010-11, aanhangsel, nr. 2815; vergaderjaar 2010-11, aanhangsel, nr. 3440; vergaderjaar 2012-13, aanhangsel nr. 474).

¹ vergaderjaar 2010-11, aanhangsel, nr. 2815; vergaderjaar 2010-11, aanhangsel, nr. 3440; vergaderjaar 2012-13, aanhangsel nr. 474 Kamerstuk 30 196, nr. 219; vergaderjaar 2013-14, aanhangsel nr. 719

² Definitie curtailment: De noodzaak om de productie/aanbod van elektriciteit te verlagen i.v.m. het in balans brengen van vraag en aanbod. Dit speelt vooral in situaties bij lage vraag.

Definitie rendementseffect: verlies van efficiency bij de productie van elektriciteit in fossiele eenheden als gevolg van op- en afregelen van andere eenheden.

Kosten van windenergie

In zijn analyse gaat de heer L. [naam] in op de kosten van extra windenergie door het Energieakkoord. Deze zouden €60 miljard zijn.

In mijn brief van 8 november 2013 (Kamerstuk 30 196, nr. 219) en in de beantwoording van Kamervragen van het lid Leegte van 10 december 2013 (Kamervragen (Aanhangsel) 2013-2014, 719) heb ik reeds aangegeven dat de berekening waarop deze inschatting is gebaseerd een aantal fouten bevat.

Het correcte bedrag is maximaal 18 miljard Euro verplichtingenbudget SDE+ voor windenergie op zee. Korthedshalve verwijs ik naar genoemde stukken voor verdere toelichting.

Organisatie en nadelige effecten van windenergie

De heer L. [naam] stelt verder dat ernstige problemen rond windenergie in de hand zijn gewerkt door de organisatie rondom windenergie. De heer L. [naam] suggereert dat de bedrijfsbelangen van de partijen die actief zijn rondom de realisatie van windenergie een bepalende factor spelen bij de totstandkoming van mijn beleid. Die suggestie is onjuist. Ik wijs erop dat de belangrijkste afspraken rond windenergie onderschreven zijn in het Energieakkoord. Dit is niet alleen onderschreven door bedrijven die werken aan windenergie, maar ook door natuur- en milieuorganisaties, afnemers, andere overheden etc..

Tot slot refereert de heer L. [naam] aan nadelige effecten van windenergie, zoals bijvoorbeeld geluidshinder en milieuschade. Ik ben mij ervan bewust dat windenergie ook nadelige effecten heeft. Daarom worden in het RCR-proces de (milieu-) effecten op de omgeving zorgvuldig in kaart gebracht en betrokken bij besluitvorming. Daarnaast zijn wettelijke normen van kracht op het gebied van geluid, slagschaduw, veiligheid en natuur die de lokale omgeving beschermen. Het is niet te voorkomen dat de realisatie van grootschalige windparken leidt tot (milieu-)effecten op de leefomgeving. Dat heeft grootschalige windenergie gemeen met andere grootschalige ruimtelijke ingrepen.

Conclusie

Bovenstaande in ogenschouw nemend is voor mij nut en noodzaak van de inzet op duurzame energie voldoende aangetoond. Windenergie is een belangrijk onderdeel van mijn beleid voor verduurzaming van de energiehuishouding. Ik zie in het rapport van de heer L. [naam] geen aanleiding om mijn beleid te wijzigen.

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken